

Zbrusu nový finanční nástroj pro posílení cirkularity odpadů: Na kombinaci dotace a záruky za úvěr je připravena miliarda korun

24.6.2025 - Veronika Krejčí | Ministerstvo životního prostředí ČR

Zcela nový komplexní finanční nástroj z Operačního programu Životní prostředí (OPŽP) dnes představil ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL). Cílem nástroje je podpořit cirkularitu, zvýšit podíl na opětovném využití komunálního odpadu, zejména u plastu a textilu, pomoci odpadářským projektům dosáhnout na komerční úvěry a posílit tak recyklační kapacity v ČR. Nástroj spojuje individuální záruku státu za komerční úvěr a nevratnou investiční dotaci v jediné žádosti. Tento přístup snižuje riziko bank při financování a současně zlepšuje podmínky pro investory. Finanční nástroj nabídne Státní fond životního prostředí ČR významným inovativním, ekonomicky udržitelným a soběstačným projektům, které přispějí ke snížení množství odpadu a zvýšení jeho efektivního využití. Zájemci se mohou hlásit od 1. srpna letošního roku.

„Česká republika ročně vyprodukuje asi 5,8 milionu tun komunálního odpadu, přičemž míra recyklace se pohybuje pouze kolem 43 %, což je pod průměrem EU, a významná část odpadu u nás stále končí na skládkách. Jde zejména o plast nebo textil, u kterého je potřeba posílit třídící a recyklační kapacity. Jenže projekty v oblasti odpadového segmentu bývají kapitálově náročné, technologicky inovativní a často jsou vnímány jako rizikové, běžný komerční úvěr je tak pro ně drahý nebo nedostupný. Připravili jsme proto řešení, které může být dlouhodobou pomocí státu v oblasti cirkularity. Kombinace záruky za komerční úvěr a dotace představuje velice efektivní způsob podpory, který dokáže proměnit odpad v motor inovací. Na tento záruční mechanismus máme vyhrazenou jednu miliardu korun,“ uvádí **Petr Hladík, ministr životního prostředí (KDU-ČSL).**

Tuto částku MŽP/SFŽP ČR využije na poskytování záruk spolu s investiční dotací pro velké projekty odpadového hospodářství. *„Státní záruka snižuje riziko pro banky – kryje až polovinu jistiny úvěru – a umožní jim nabídnout lepší podmínky, zatímco dotace zkracuje návratnost investice a zlepšuje cash-flow investora. Navíc jde o unikátní tzv. one-stop-shop model, tedy že žadatel vyřídí záruku i dotaci jednou žádostí. Zrychlíme tak přípravu projektů, které promění odpad v cennou surovinu,“* vypočítává důvody volby finančního nástroje právě pro projekty odpadového hospodářství ministr Petr Hladík s tím, že podpora bude směřovat především do výstavby a modernizace zařízení pro třídění a materiálové využití odpadů. *„A to včetně plastů, papíru, skla, textilu, kovů a biologicky rozložitelného odpadu. Zvláštní důraz bude kladen na inovativní technologie, jako je chemická recyklace nebo pokročilé třídící linky schopné zpracovávat specifické frakce. Dále budou podporovány projekty zaměřené na zpracování čistírenských kalů pro jejich materiálové využití, a také zařízení pro bezpečné nakládání s nebezpečnými a zdravotnickými odpady,“* dodává ministr.

Dvě oblasti podporovaných projektů

Novou výzvu, v níž bude možné současně požádat o záruku i dotaci, vyhláší Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci se Státním fondem životního prostředí ČR, který je zprostředkovatelem a administrátorem mechanismu.

„Každý projekt bude hodnocen nejen podle technologické vyspělosti a environmentálního přínosu, ale také podle své ekonomické životaschopnosti. Podporovaná zařízení budou podle typu vstupních odpadů a způsobu zpracování rozděleny do dvou kategorií. O něco výhodnější podmínky čekají na

tzv. prioritní projekty, které se zaměřují na třídění a zpracování vybraných plastů a textilu, zdravotnického odpadu nebo kalů z čistíren odpadních vod. Jde o typy odpadu představující nejproblematictější a zároveň nejperspektivnější část odpadu – jsou málo recyklované a mají vysoký klimatický i ekonomický potenciál, ale bez veřejné podpory nejsou dostatečně atraktivní pro soukromé investice,” přibližuje **ředitel Státního fondu životního prostředí ČR Petr Valdman**. Proto budou moci čerpat až 20% dotaci z celkových způsobilých výdajů. U projektů, které řeší ostatní separátně sbíraný komunální či nebezpečný odpad, bude dotace až 10 %. Podpora formou záruky bude u všech projektů stejná – 50 % poskytnutého komerčního úvěru. Úvěr bude možné čerpat jen na způsobilé výdaje nepokryté dotací, to znamená na 80 nebo 90 % způsobilých výdajů v závislosti na kategorii. Výše zaručovaného úvěru se může pohybovat v rozmezí od 8 milionů do 500 milionů korun.

Ekonomický pohled

Inovativní formu podpory vítá také **Jan Hanuš, předseda Komise pro finanční nástroje a veřejnou podporu České bankovní asociace**: „Z pohledu bankovního sektoru je tento finanční nástroj dobře nastavený a ekonomicky smysluplný. Využití záruky ze strany státu snižuje úvěrové riziko, a tím bankám umožňuje financovat i projekty, které by za běžných tržních podmínek na úvěr dosáhly obtížněji. Banky zároveň oceňují, že nástroj cíleně podporuje pouze projekty s ověřenou ekonomickou životaschopností. Kombinace záruky za úvěr a dotace ve formě jediné operace tak vytváří efektivní řešení, které dává smysl jak investorům, tak poskytovatelům financí.“

Jako cestu správným směrem vnímá nový finanční nástroj také Svaz průmyslu a dopravy. „Pro český průmysl je klíčové, abychom se na udržitelnost a cirkularitu dívali méně prizmatem regulace, ale jako na trendy, které přinášejí mnoho byznysových příležitostí. Nový finanční nástroj vítáme jako impuls, který umožní firmám investovat do moderních technologií. Oceňuji, že nekonkuruje komerčním produktům bank, ale skrze záruky a dotace zvyšuje šanci na realizaci projektů, které by jinak zůstaly jen na papíře. Je to krok správným směrem k efektivnějšímu a cirkulárnímu hospodářství,“ okomentoval nový způsob podpory **Petr Jonák, člen představenstva Svazu průmyslu a dopravy**.

„Projekty v oběhovém hospodářství mají ztížený přístup k financování, protože jde o unikátní a mnohdy nové technologie. Zároveň si stát uvědomuje, že nemůže dotovat všechno. To, že se stát zaručí až za polovinu úvěru, pomůže všem. Životaschopné odpadové projekty získají úvěry na základě důkladně připraveného byznys plánu, bankám se sníží riziko špatných úvěrů a stát může využít dostupné finance efektivněji. A díky modernizaci třídících linek se nám podaří dosáhnout cíle recyklace 60 % v roce 2030 a 65 % v roce 2035,“ vysvětluje **David Surý, vrchní ředitel sekce ochrany životního prostředí**.

Jak bude nástroj fungovat v praxi

Ministerstvo životního prostředí jako řídicí orgán použije finanční prostředky na speciálně zřízený účet Státního fondu životního prostředí ČR. Ten pak vydá záruky komerčním bankám, které poskytnou úvěr konečným příjemcům. Současně vyplátí žadatelům dotaci, přičemž platí základní pravidlo: dotace nesmí být použita ke splacení zaručovaného úvěru. Vyplácení dotace nabízíme mimořádnou formou kombinovaných ex post plateb, a to na základě již uhrazených, částečně uhrazených nebo i dosud neuhrazených faktur. Tento flexibilní přístup usnadňuje financování především v rané fázi realizace projektu, kdy je cash-flow často napjaté. Žadatelé také jistě ocení i jednodušší administraci i to, že obě části podpory vyřídí společně v rámci jedné žádosti online přes systém AIS SFŽP ČR na webu zadosti.sfpz.cz.

Posuzování investičních projektů bude probíhat dvoukolově. Nejprve budou zájemci v období od **1.**

srpna 2025 do 6. ledna 2027 podávat projektové záměry. Poté úvěrující banka provede scoring klienta. U schválených záměrů z prvního kola může dojít k podání žádosti do druhého kola, a to kdykoliv poté, co bude ukončeno hodnocení záměru prvního kola, nejpozději však do 31. 12. 2027.

<https://mzp.gov.cz/cz/pro-media-a-verejnost/aktuality/archiv-tiskovych-zprav/zbrusu-novy-financi-na-stroj-pro-posileni>